

Tajomstvo úspechu a tragédie Židov

24.9.2026 - INESS | INESS - Inštitút ekonomických a spoločenských analýz

Židia sa ani v 21. storočí v západnom svete nemôžu cítiť úplne bezpečne. Preto sme sa rozhodli vydať publikáciu, ktorej cieľom je pomocou ekonomickej analýzy židovských inštitúcií prispieť k potlačeniu antisemitizmu.

Tajomstvo úspechu a tragédie Židov s podtitulom **Dobre sa uč, zodpovedne obchoduj a presťahuj sa do mesta** si môžete ako PDF [voľne stiahnuť tu](#).

Od staroveku až po novovek sa väčšinové obyvateľstvo pozeralo na Židov s podozrením. Boli často predmetom rôznych konšpirácií a vymyslených sprisahaní, ktoré v prípade zhoršenia ekonomickej a sociálnej situácie vyústili nielen do obviňovania, prenasledovania a vyhánania, ale aj do pogromov či holokaustu.

V našej publikácii ukazujeme, že úspech tejto menšiny, ktorej sa nadproporčne darilo, sa dá vysvetliť štandardnými ekonomickými faktormi:

Po prvé, židovské spoločenstvo prikladá **vysokú dôležitosť vzdelaniu**. Židovský boh vyžaduje od rodičov, aby posielali svoje deti do škôl a Židia boli prvým spoločenstvom, ktoré už pred viac ako 1 500 rokmi dosiahlo všeobecnú školskú dochádzku. Židovská menšina tak dlhšie ako jedno milénium tvorila ostrovy gramotnosti v negramotnom svete.

Po druhé, **židovské náboženské inštitúcie umožňujú kooperáciu a obchod, a to aj bez podpory verejných inštitúcií**. Vďaka rozsiahlej talmudskej literatúre, rabínskym súdnym dvorom a rôznym náboženským komunitám si dokázali židovskí obchodníci zabezpečiť poskytovanie služieb „práva a poriadku“ (governance) naprieč rôznymi krajinami.

Viac si o publikácii môžete prečítať [v tlačovej správe tu](#).

<https://iness.sk/tajomstvo-uspechu-tragedie-zidov>